

URZĄD STATYSTYCZNY W GDAŃSKU

Opracowania sygnalne

Przemysł i postęp naukowo techniczny w województwie pomorskim w 2009 r.

W 2009 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim w cenach bieżących wyniosła 55,6 mld zł (w 2008 r. 59,5 mld zł), a udział województwa w wartości ogólnokrajowej stanowił 6,2%. Wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa pomorskiego wyniosła 25000 zł (dla Polski odpowiednio 23494 zł).

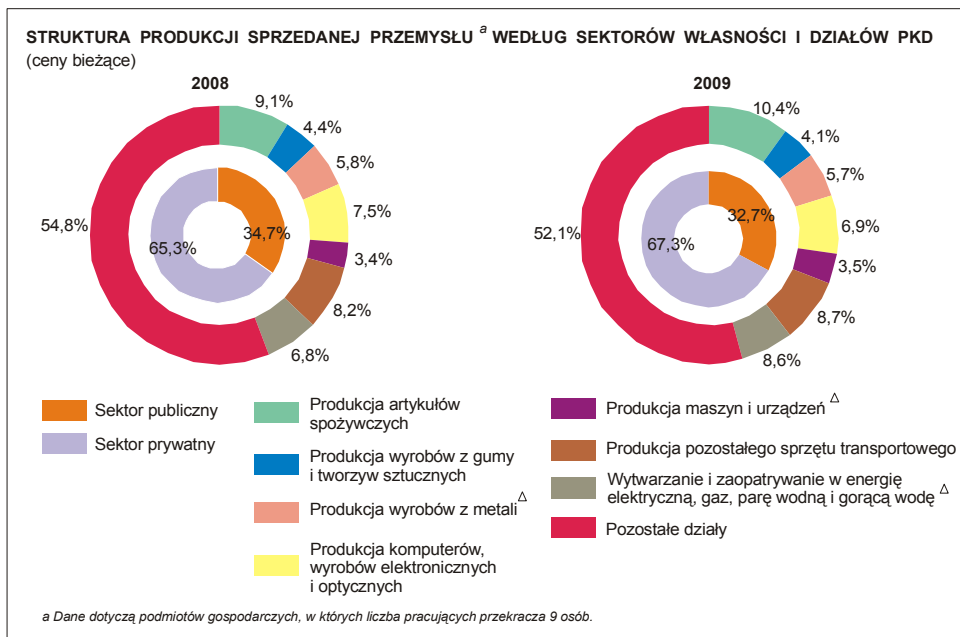
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie liczona w cenach stałych w stosunku do poprzedniego roku była niższa o 2,8%.

W 2009 r. przedsiębiorstwa przemysłowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób zrealizowały sprzedaż (w cenach stałych) o 3,6% mniejszą niż rok wcześniej, przy równoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia o 7,0%. Znaczny spadek produkcji sprzedanej (w cenach stałych) w stosunku do 2008 r. odnotowano między innymi w działach: naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (o 23,1%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 21,1%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 15,1%) oraz produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 13,2%). Natomiast w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę zanotowano wzrost produkcji sprzedanej w cenach stałych o 13,0%.

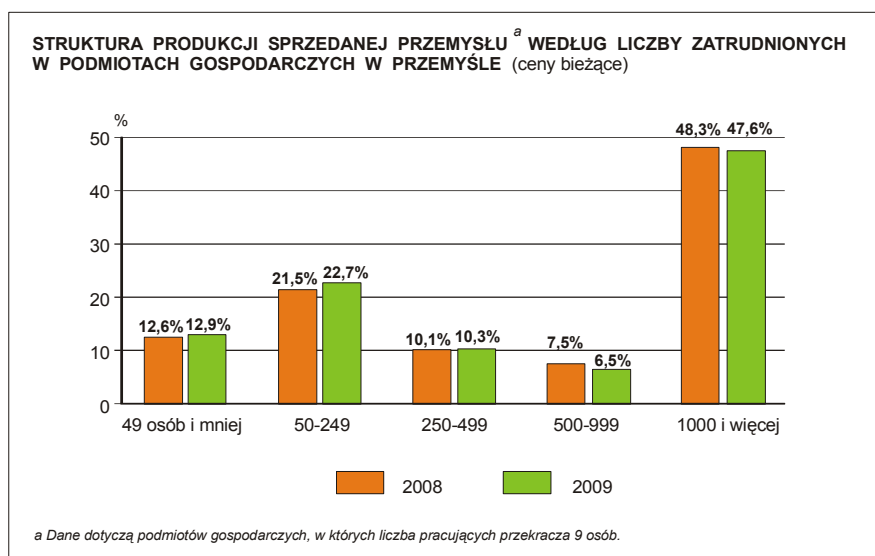
Tabl. 1. Podstawowe dane o przemyśle ^a według sekcji i działów

WYSZCZEGÓLNIENIE		Produkcja sprzedana (ceny bieżące) z mln zł	Przeciętne zatrudnienie	Wydajność pracy w zł ^b
OGÓŁEM	2008	54864,4	153639	357099
	2009	50820,3	142843	355777
sektor publiczny	2008	19066,0	22564	844973
	2009	16638,9	22002	756242
sektor prywatny	2008	35798,4	131075	273114
	2009	34181,4	120841	282860
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	2008	49674,9	134864	368333
	2009	45072,4	122842	366914
w tym:				
Produkcja artykułów spożywczych	2008	5007,3	19467	257220
	2009	5259,2	19363	271609
Produkcja wyrobów z drewna, korka słomy i wikliny ^Δ	2008	1865,9	11444	163046
	2009	1738,5	10308	168653
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2008	1086,8	2279	476866
	2009	913,0	2227	409971
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2008	2406,4	8858	271661
	2009	2068,2	7738	267282
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2008	1262,8	4886	258461
	2009	1100,5	4721	233111
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2008	3188,7	14908	213895
	2009	2914,3	14424	202045
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2008	4091,3	10791	379136
	2009	3510,8	9616	365099
Produkcja urządzeń elektrycznych	2008	508,1	2619	194008
	2009	485,0	2204	220066
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2008	1858,4	7102	261673
	2009	1789,8	6388	280176
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2008	1053,4	2675	393809
	2009	836,4	2271	368289
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2008	4517,0	16340	276441
	2009	4427,1	12317	359432
Produkcja mebli	2008	943,0	7634	123521
	2009	1019,6	7718	132113
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2008	1660,7	7304	227367
	2009	1353,0	6392	211667
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2008	3754,9	12342	304241
	2009	4352,0	13424	324197

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Mierzona wartością produkcji sprzedanej w cenach bieżących na 1 zatrudnionego.

W 2009 r. z ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w cenach bieżących 34,2 mld zł przypadało na sektor prywatny, a udział tego sektora wyniósł 67,3% (przed rokiem 65,3%). Natomiast 16,6 mld zł produkcji sprzedanej przemysłu przypadało na jednostki z sektora publicznego (32,7% ogólnej wartości wobec 34,7% w 2008 r.). W strukturze produkcji sprzedanej przemysłu ogółem w województwie pomorskim w 2009 r., podobnie jak przed rokiem, ponad jedną czwartą przychodów uzyskiwały jednostki zajmujące się produkcją koksu i produktów rafinacji ropy naftowej. Udział sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę zwiększył się o 1,8 pkt procentowego w stosunku do 2008 r. i osiągnął 8,6%.

W strukturze podmiotów gospodarczych prowadzących działalność przemysłową (w których liczba pracujących przekracza 9 osób) według liczby zatrudnionych przeważały podmioty zatrudniające 49 i mniej osób, które w 2009 r. stanowiły 72,0% ogółu podmiotów, ale ich produkcja sprzedana stanowiła zaledwie 12,9% całej produkcji przemysłu. Produkcja sprzedana podmiotów o zatrudnieniu 50-249 osób (liczących 23,5% ogółu jednostek) stanowiła 22,7% ogółu w województwie. W wartości produkcji sprzedanej przemysłu dominują firmy z zatrudnieniem powyżej 1000 osób, gdzie przy niewielkim (0,8%) udziale ilościowym tych podmiotów, ich udział w produkcji sprzedanej stanowił 47,6% produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa.

Analizując wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według lokalizacji, w województwie pomorskim w 2009 r. najwyższe przychody zanotowały podmioty mające siedzibę w Gdańsku – 24282,9 mln zł (47,8% ogółu województwa) oraz w powiatach kwidzińskim – 4060,5 mln zł (analogicznie 8,0%) i tczewskim – 3778,7 mln zł (7,4%). Najniższe wartości przychodów w przedsiębiorstwach odnotowano w powiatach: nowodworskim – 138,2 mln zł (0,3% ogółu województwa), sztumskim – 244,6 mln zł (odpowiednio 0,5%) oraz w Sopocie – 334,1 mln zł (0,7%).

Spośród wyrobów produkowanych¹ w województwie pomorskim przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 osób znaczny udział w produkcji krajowej miały m.in.: ryby morskie całe mrożone (48,4%); śledzie wędzone (35,8%); okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane (23,0%); a także papier i tektura (22,9%).

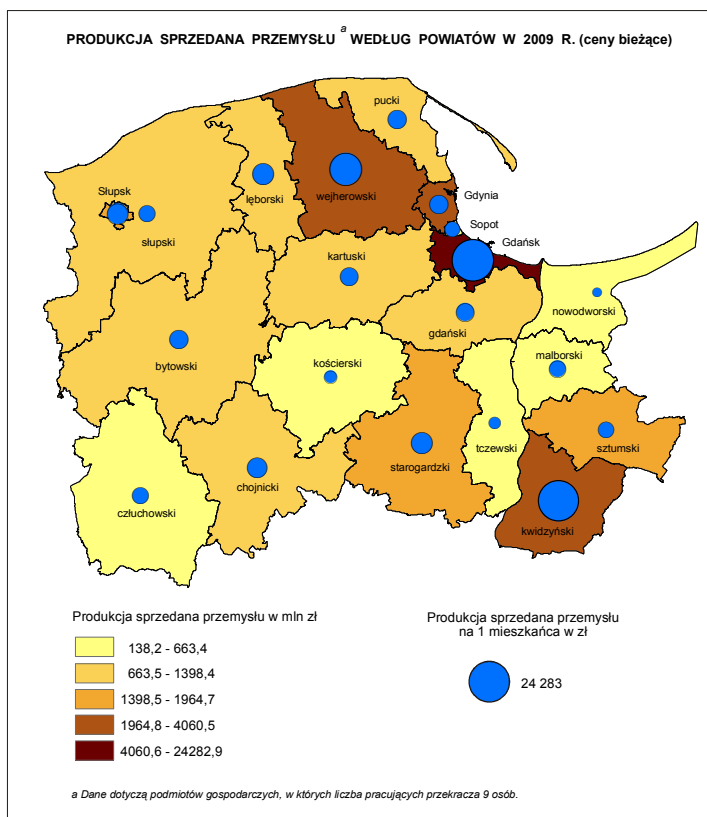
* * *

Liczba środków automatyzacji procesów produkcyjnych w przemyśle jest wskaźnikiem określającym zaawansowanie technologiczne przedsiębiorstw i mającym duży wpływ na wydajności pracy.

W 2009 r. nastąpił spadek liczby środków automatyzacji procesów produkcyjnych zainstalowanych w przedsiębiorstwach przemysłowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W stosunku do 2008 r. w największym stopniu zmniejszyła się liczba centrów obróbkowych (o 11,0%), w tym zwłaszcza w przedsiębiorstwach produkujących wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 46,7%) oraz wyroby z metali (o 23,8%). Liczba zainstalowanych w tych przedsiębiorstwach centrów obróbkowych stanowiła 25,5% ogółem zainstalowanych w przedsiębiorstwach przemysłowych.

Liczba linii produkcyjnych sterowanych komputerem zmniejszyła się o 7,4%, między innymi w przedsiębiorstwach produkujących artykuły spożywcze (o 42,2%); wyroby z gumy i tworzyw sztucznych (o 40,2%) oraz komputery, wyroby elektroniczne i optyczne (o 26,7%). W omawianym okresie zanotowano również spadek (o 5,7 %) liczby komputerów do sterowania i regulacji procesami technologicznymi, z których 22,8% używanych było w przedsiębiorstwach produkujących komputery, wyroby elektroniczne i optyczne (w 2008 r. odpowiednio 17,3%).

Tabl. 2. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych w przemyśle^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Linie produkcyjne		Centra obróbkowe	Roboty i manipulatory przemysłowe		Komputery ^b
		automatyczne	sterowane komputerem		ogółem	w tym roboty	
		w szt					
OGÓŁEM	2008	766	645	401	216	147	2203
	2009	691	597	357	203	133	2077
w tym:							
Przetwórstwo przemysłowe	2008	758	623	401	216	147	2076
	2009	677	572	357	203	133	1944
w tym:							
Produkcja artykułów spożywczych	2008	87	45	-	1	1	79
	2009	98	26	-	5	5	92
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2008	26	8	-	-	-	4
	2009	35	7	-	-	-	1
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2008	101	159	15	137	92	90
	2009	70	95	8	131	80	47
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2008	47	59	6	6	6	28
	2009	37	66	8	6	6	38
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2008	113	41	109	31	26	106
	2009	89	122	83	21	13	61
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2008	50	60	7	14	1	382
	2009	39	44	8	35	28	473

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

¹ Dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Tabl. 2. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych w przemyśle^a (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Linie produkcyjne		Centra obróbkowe	Roboty i manipulatory przemysłowe		Komputery ^b
		automatyczne	sterowane komputerem		ogółem	w tym roboty	
		w szt					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2008	15	5	72	-	-	22
	2009	20	10	81	-	-	29
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2008	-	-	4	-	-	4
	2009	5	20	1	-	-	119
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	2008	3	20	-	-	-	113
	2009	4	16	-	-	-	128

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

W 2009 r. nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych poniosło 15,5% (w 2008 r. analogicznie 19,1%) badanych przedsiębiorstw przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a ich wartość była wyższa niż przed rokiem. Ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej nie ma możliwości szczegółowego zaprezentowania ich wartości oraz struktury dla województwa pomorskiego. Największe wydatki na działalność innowacyjną w przemyśle w 2009 r. oraz ich wzrost w stosunku do poprzedniego roku odnotowano w przedsiębiorstwach produkujących koks i produkty rafinacji ropy naftowej oraz zajmujących się produkcją wyrobów farmaceutycznych. Udział wydatków tych przedsiębiorstw w nakładach ogółem na działalność innowacyjną w przemyśle w 2009 r. osiągnął ponad 85% (przed rokiem ponad 75%).

Nakłady na działalność innowacyjną w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę osiągnęły w 2009 r. poziom 72,1 mln zł i były o 2,4% wyższe od poniesionych w 2008 r.

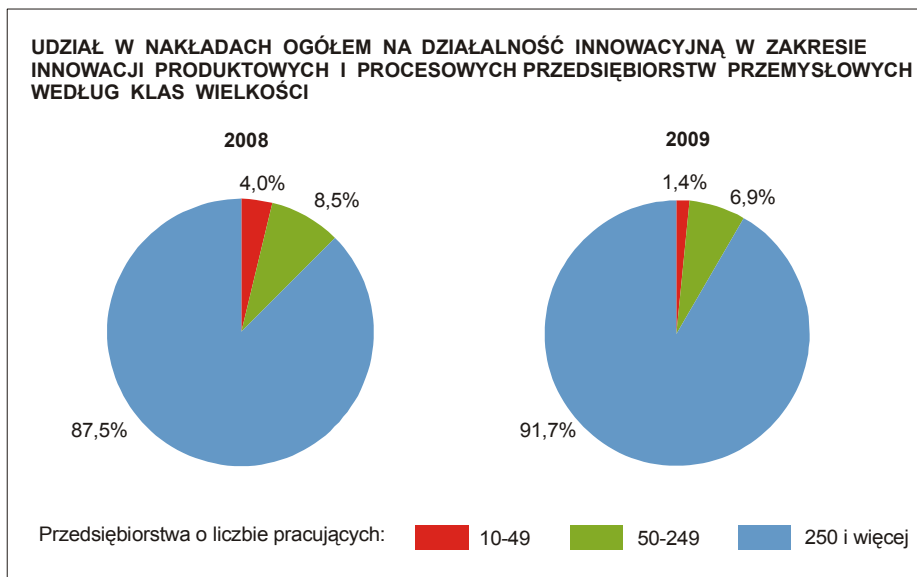
Tabl. 3. Nakłady na działalność innowacyjną w wybranych działach przemysłu^a (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE		W tym nakłady							
		Ogółem	na działalność badawczą i rozwojową	na zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw)	inwestycyjne		na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów	
					na budynki i budowie oraz grunty	na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu			
						razem			w tym z importu
w tys. zł									
Produkcja artykułów spożywczych ...	2008	38346	1185	76	3375	29772	8584	171	1506
	2009	34809	657	6	5875	17361	1436	225	4994
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2008	6129	1221	7	3656	1075	27	36	134
	2009	6170	2592	17	955	2426	514	3	68
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2008	59374	117	20	12697	43428	6791	1536	57
	2009	47457	11305	-	5420	29628	7311	46	-
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2008	28645	489	-	2506	25497	13026	25	14
	2009	12907	414	2	1818	10672	3277	-	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2008	45801	3121	54	17396	23454	8743	193	196
	2009	28750	1551	-	-	25941	8513	112	552
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2008	103089	22282	50	41197	28659	4122	1263	959
	2009	64255	32538	-	4142	16258	2631	1413	1436
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2008	9773	665	6	1249	5141	1039	108	228
	2009	23373	15251	1	2670	4279	27	56	437
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2008	7106	2806	-	-	3552	328	100	359
	2009	13312	283	49	262	12001	8834	70	57
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2008	70418	1	-	30622	34211	-	302	550
	2009	72126	45	354	33659	33671	261	378	-

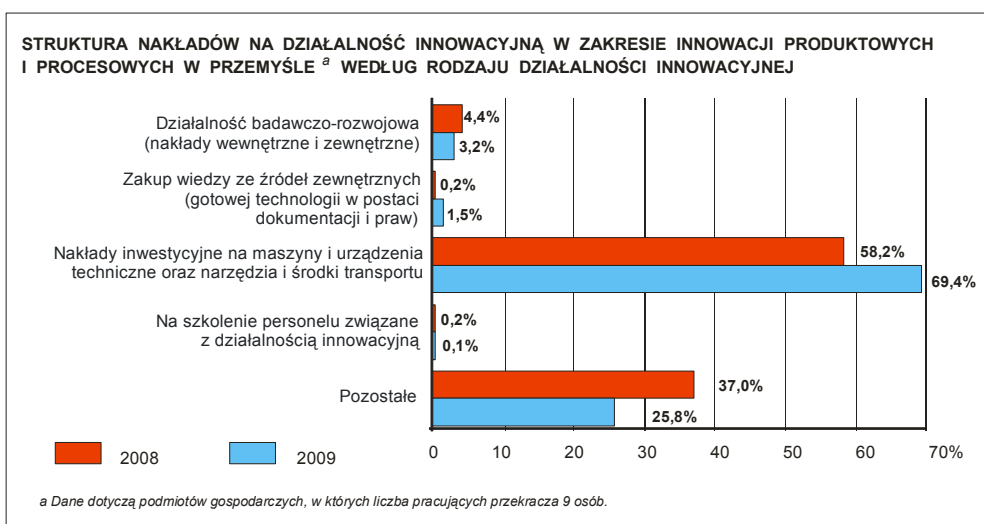
^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działalności innowacyjnej uzależniona jest od wielu różnych czynników, spośród których szczególnie zwraca się uwagę na wielkość przedsiębiorstwa mierzona liczbą pracujących. Odsetek podmiotów posiadających od 10 do 49 pracowników, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną wśród ogółu badanych podmiotów tej grupy, kształtował się w 2009 r. na poziomie 10,4% (w 2008 r. - 15,7 %), natomiast w grupie przedsiębiorstw mających 50-249 pracowników udział przedsiębiorstw innowacyjnych wyniósł 23,4% (przed rokiem 24,4 %), a w grupie przedsiębiorstw o liczbie pracujących 250 i więcej osób – 50,6% (odpowiednio 44,2%).

Analizując udział przedsiębiorstw według liczby pracujących w ogólnej wartości nakładów poniesionych na działalność innowacyjną stwierdzono, że w 2009 r. zdecydowaną większość nakładów (91,7%) poniosły jednostki o liczbie pracujących 250 i więcej osób (w roku ubiegłym 87,5%).

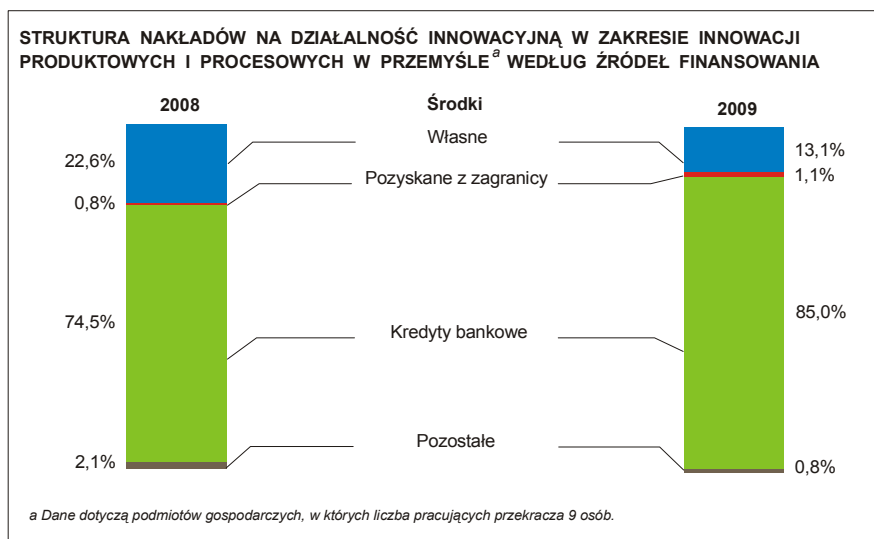
W województwie pomorskim przychody ze sprzedaży w 2009 r. produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2007-2009 kształtowały się dla podmiotów gospodarczych posiadających 9 i więcej pracujących na poziomie 14,0 mld zł, w tym produktów nowych dla rynku – 4,9 mld zł. Uzyskiwanie przychodów, że sprzedaży takich produktów deklarowało 12,1% badanych przedsiębiorstw, w tym produktów nowych dla rynku 6,5%.

W strukturze nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle nadal dominowały nakłady inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu, których udział wyniósł 69,4% (w 2008 r. odpowiednio 58,2%).

Utrzymujący się stosunkowo duży udział nakładów na inwestycje, zwłaszcza na zakup maszyn i urządzeń technicznych, wskazuje na to, że przedsiębiorstwa starając się jak najszybciej zmniejszyć tzw. lukę technologiczną dzielącą poziom ich produkcji od poziomu produkcji w krajach wysoko rozwiniętych, wprowadzają innowacje głównie przez absorpcję z zewnątrz tzw. technologii materialnej. Z nakładów poniesionych

na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi oraz środków transportu 73,3% przeznaczono na zakup z importu (w 2008 r. - 58,5%). Analizując nakłady na działalność innowacyjną według źródeł finansowania można zaobserwować utrzymującą się tendencję finansowania tej działalności z kredytów bankowych, na którą przeważający wpływ miały przedsiębiorstwa produkujące koks i produkty rafinacji ropy naftowej – posiadające 97,1% udziału w wartości ogółem tego źródła finansowania. W 2009 r. w mniejszym stopniu, w porównaniu z poprzednim rokiem, przedsiębiorstwa finansowały działalność innowacyjną ze środków własnych.

Opracowanie: Andrzej Sirocki - Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych.

Redakcja i skład komputerowy: Mirosława Lindenberg, Agnieszka Sągolewska - Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych - Referat Analiz i Opracowań Zbiorczych.